

Prikaz knjige predstavljene u sklopu skupa:
**ROKVIĆ, DRAGAN. ISTORIJA GRADSKJE BIBLIOTEKE SUBOTICE.
SUBOTICA: GRADSKA BIBLIOTEKA, 2020.**

BROJ
BIBLIOGRAFSKE
JEDINICE

413

Maša Mladenović
Gradska biblioteka Subotica, Subotica
masaluka@gmail.com

Povodom 130. godišnjice najstarije ustanove kulture u Subotici, objavljena je monografija Dragana Rokvića "Istorija Gradske biblioteke Subotice", koja je nastala kao rezultat dugogodišnjeg istraživanja. Autor je svoju strast prema čitanju i izučavanju istorijata biblioteke te ljubav prema Subotici pretočio u knjigu.

Autor monografije i direktor Gradske biblioteke Subotica Dragan Rokvić od 2004. godine bavi se istraživanjem subotičke zavičajne istorije, pasionirani je kolekcionar istorijskih podataka koje je prikupljao i zapisivao godinama, nakon čega se rodila ideja o izdavanju monografije koja obuhvata istoriju bibliotekarstva u Subotici, ne samo od 1890. godine kada je biblioteka osnovana, nego i dublje u prošlosti, pa sve do 2020. godine, ali ujedno je i istorijat knjige i čitanja u Subotici.

Prvo poglavlje posvećeno je stasavanju Gradske biblioteke Subotica od 1890. do 1918. godine. Osnivanje i početak njenog rada neodvojivi su od ličnosti i dela Ištvana Ivanjija koji je najbolje razumeo da biblioteka mora da održava duh grada i potrebe svih slojeva stanovništva, da nudi literaturu koja će oplemenjivati srca i razvijati umove omladine. Profesor Ivanji ukazuje da će se paralelno sa razvojem grada širiti i potreba građanstva za knjigom, zaključujući da drvo ne sadimo onda kada bismo želeli da uživamo u voću. U avgustu 1918. godine profesor Gustav Tonč izložio je koncept "Načela o uređenju Javne biblioteke i Muzeja", posebno naglašavajući potrebu da se udovolji prohtevima svih čitalaca. Bogaćenju zbirki Gradske biblioteke Subotica i stvaranju fonda stare i retke knjige doprineli su dr Vince Zomborčević i dr Isidor Milko, svestrani intelektualci i bibliofili kojima su s pravom posvećena posebna poglavlja monografije.

Period od 1918. do 1945. godine označen je kao oskudica duhovnih vrednosti i vreme borbe da biblioteka odoli zlim okolnostima. Nakon Drugog svetskog rata počinje sistematična standardizacija subotičkog bibliotekarstva, uz prioritet da što više knjiga dopre do što šireg kruga čitalaca. Pedesetih godina XX veka, subotička biblioteka radi

punom parom i zauzima centralno mesto u dinamici kulture u Subotici. Godine kreativnih angažmana bujaju sve do poslednje decenije XX veka kada nastupa društveni, privredni i institucionalni slom bivše Jugoslavije koji će i samu biblioteku dovesti do ruba opstanka. Na centralnom gradskom trgu u Subotici 1991. godine organizovan je miting "Subotica za mir". Potresna je i dalekosežna fotografija balkona Gradske biblioteke Subotica, kojeg podupiru moćne figure Atlasa, sa porukama mira.

Poslednja dva poglavlja monografije posvećena su tehnološkim, društvenim i profesionalnim izazovima sa kojima se Gradska biblioteka Subotica suočila na početku novog milenijuma, u očekivanju da biblioteke novog, digitalnog doba neće biti statična skladišta knjiga, već aktivni činioци promene u svim sferama života.

Knjiga sadrži imenske i predmetne registre kao i obiman spisak korišćene literature. Ona nije pisana tradicionalnim načinom naučnog radnika, nego je više pisana publicističkim stilom, kao što pišu novinari. Monografija je zanimljiva i zbog fotografija koje su živo svedočanstvo razvoja biblioteke, ali i zbog jednog vrlo specifičnog subotičkog kulturnog i duhovnog prostora koji odvajkada razume, poseduje i ima praksu uvažavanja mnogobrojnih jezika koji postoje na teritoriji grada. Gradska biblioteka Subotica svakodnevno pruža usluge korisnicima na tri službena jezika grada Subotice: na srpskom, mađarskom i hrvatskom jeziku. U biblioteci nikada nije postojala nikava vrsta nacionalizma, šovinizma, isključivosti, jer su bibliotekari uvek sa puno takta i tolerancije imali ideju šta znači držati biblioteku.

Zgrada Gradske biblioteke Subotica, kao najstarija ustanova kulture u ovom gradu, ima status spomenika kulture od velikog značaja. Zgrada je sagrađena po projektu Ferencu Rajhla. Predstavlja ugaonu građevinu u duhu eklektike sa dva Atlasa na ulazu u objekat, rad vajara Ede Telča. Subotička biblioteka je danas prepoznatljivi simbol svog grada i čuvar njegovih najviših vrednosti: otvorenosti, multikulturalnosti i slobodarskog duha.

Monografija ima i retrospektivu kulturne istorije grada, pa je tako XIX vek doneo sa sobom ispoljavanje nacionalnih osećaja i praktično bujanje i postavljanje mnoštva nacionalnih biblioteka poput Nepkera, Srpske čitaonice, Pučke kasine, Hrvatske čitaonice i druge.

Monografija se završava podacima o značajnim ulaganjima u infrastrukturu zgrade i o završetku izgradnje nove, moderne čitaonice u dvorištu biblioteke koja tako nagoveštava

budućnost, očekujući nove čitaoce. U eri digitalizacije bibliotečkih fondova, online pristupa raznovrsnim oblicima pisane reči i sve veće udaljenosti čitalaca od polica sa knjigama, svojevrsan je izazov pisati istoriju biblioteke iz stotridesetogodišnje perspektive.

Bibliotekara bez čitanja knjiga i strasne ljubavi prema bibliotekarstvu – nema. Vremena su se izmenila jer su nam digitalne tehnologije omogućile širi dijapazon informacija, pa je to nepobitno bolje i progresivnije. Međutim, u pogledu strasti i emocija oduševljenja knjigom, stare generacije su apsolutno neprevaziđene. Višejezična i višenacionalna subotička priča, setimo se samo imena najpoznatijih književnika rođenih u ovom gradu poput Danila Kiša, Radomira Konstantinovića, Balinta Vujkova, Dežea Kostolanjija, prikazana je u ovoj knjizi na živ i jasan način.

Monografija "Istorija Gradske biblioteke Subotice" još nije u slobodnoj prodaji, a zbog malog i ograničenog tiraža, mnogi će ostati bez tiskanog izdanja, međutim, u planu je i izdanje digitalnom obliku koje će biti postavljeno na sajt Gradske biblioteke Subotice i građani će imati prilike da je besplatno pročitaju.